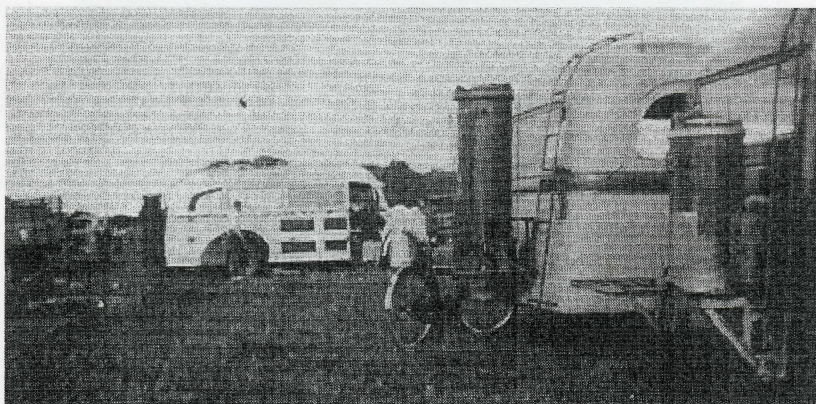

Lokalhistorisk forening for Hvirring Sogn

Nyhedsbrev nr. 8

Februar 2010

Kørsel med trægas-generator 1940 til 1945

Rutebiler med generatorer. Langes Chevrolet årgang 1935 holder i midten. Rutebilerne er fotograferet umiddelbart efter besættelsens ophør i maj 1945 - derfor den "Hvide Bus" med Dannebrogflag i baggrunden.

En af krigens første følgevirkninger blev manglen på benzin. Inden der var gået et par uger, blev der lukket for det. Tyskerne brugte nemlig, hvad der var til rådighed til deres køretøjer. Det var derfor ikke længe, jeg fik lov at køre lastvogn med dette brændstof. Hurtigt blev det noget langt mere besværligt, som måtte drive lastbilerne, nemlig trægas.

Nu kan man undre sig over, at man næsten fra dag til dag kunne omstille sig til at bruge generatorer, men General Motors i Tyskland havde lagre, af den model som hed Imbert, som lige var klar til brug.

En generator bestod af en kedel med dobbelte sider.

Stedet hvor træet blev hældt ned kom ikke i berøring med selve kappen. Når

dette træ blev brændt til trækul, dannedes gassen, som så strømmede ind mellem herden og kappen, et rør derfra førte den derefter ind i motoren. Der skulle altid være trækul omkring herden når man skulle i gang. Derefter stødte man træet ned med en lang jernstang. Det kunne nemlig godt hænge der fra dagen for.

Man tændte op under kedlen ved at stikke ild i noget spritvædet tvist. Det var ikke helt ufarligt, når man stod oppe på ladet og stødte træet ned med jernstangen. Hvis der nemlig var lidt gas tilbage fra dagen for, kunne man godt få sine øjenbryn svedne af, når det eksploderede op i hovedet på en, og det skete faktisk af og til.

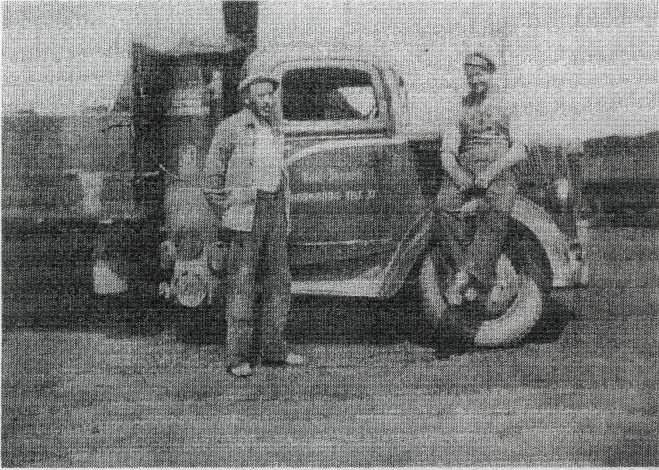
Man stoppede helst ikke motoren, når man læssede af og på, for ikke at bruge sin dyrebare strøm. Låget på kedlen var fjederbelastet, så en gang imellem lød der lige et „puhh“ idet låget lettede sig, det skete, hvis der havde været lidt overskud af gas.

Generatoren var som oftest placeret på højre side af førerhuset, imellem dette og selve ladet. Den kunne indeholde 2 hl. træ, nok til at køre ca. 120 km.

Med til anlægget hørte også en gaskøler, den var anbragt foran, og nedenunder køleren var der et grovfilter. Desuden var der et finfilter med kork i. Dette var anbragt på chassiset og beregnet til at opsamle kondensvand fra træet, og der samledes temmelig meget vand, så det skulle jævnligt tappes af. Ligeledes skulle der rystes aske ned, og dette skulle rages ud.

Vi havde bestemte steder, hvor det foregik, bl.a. på bakken ved Mattrup. Det skulle nemlig helst være på en bakketop, så bilen selv kunne løbe i gang, for på den måde at spare på den dyrebare strøm, som også skulle bruges om morgenen til at blæse gas med. Der skulle nemlig tændes for blæseren, når man holdt det før omtalte tvist, eller avispapir med ild i, ind til en klap på kedlen. Der var et spjæld med forbindelse til et forgreningsrør der gik ud under trinbrættet, og ind til motoren. Når der blev blæst gas, kunne man med en tændstik prøve om det kunne brænde. Under trinbrættet ændrede man derefter spjældet med et håndtag, så gassen blev ført ind i motoren, og bilen kunne startes.

Helt let var det ikke at køre med disse generatorer, men man lærte hurtigt at håndtere anlægget. Det gjaldt især om at holde det hele rent for slagger og deslige. Især der hvor karburatoren var spændt ned på manifolden, skulle der ofte renses. På dette sted dannedes der nemlig noget bakelitlignende tjære, som det der kan sidde i et godt brug pibehoved. Det skræbte og brændte vi af, bl.a. med gas fra en gasflaske. Jo, utrolig omstændeligt var det da i forhold til at køre på benzin.

*Vald. Jensens Obel Blitz med trægasgenerator.
Fra Willy Langes bog: Tur Retur Rask Mølle.*

Åben hus

Lokalhistorisk forening for Hvirring Sogn
Lørdag d.20. Marts og søndag d. 21. Marts
Kl. 10.00-1200 og kl. 14.00-17.00

I anledningen af 70 året for 9. April 1940
Vil vi lave en udstilling om besættelsen

Anders Lund fra Aastrupgaard vil fortælle om det engelske bombefly
som styrtede ned nær ved gården.

Gunner Therkelsen vil komme og fortælle om Boring under
Besættelsen.

I Aulasalen på
Rask Mølle Skole

Fornyelse af medlemskab

I år vil vi, som sidste år, sende et indbetalingskort ud sammen med nyhedsbrevet til alle medlemmer. Man kan bruge indbetalingskortet i banken eller på posthuset, eller kontant til bestyrelsen. Kontingentet for år 2010 er: 50 kr. for enkelte medlemmer og 75 kr. for husstande.

Kontingentet Bedes betalt senest 25. Februar 2010

Generalforsamling

Den 25. februar 2010

Kl. 19.30

I foreningens lokaler

Rask Mølle Skole

Bagefter kaffe og film

Lokalhistorisk Forening for Hvirring sogn

- Adresse: Rask Mølle Skole, Skolebakken, 8763 Rask Mølle
Åbningstider: 1. og 3. Torsdag i måneden 19-21; lukket i skoleferierne. Desuden 3. Torsdag i måneden, kl. 15-17
- Formand: Aage Jokumsen, Skolebakken 12,
8763 Rask Mølle
Tlf. 75678525
- Næstformand: Brian Lange, Brorsonsvej 4, Hornborg
8762 Flemming
Tlf. 24640802
- Sekretær: Sonja Eskerod Madsen, Skovbyvej 5, Skovby
8763 Rask Mølle
Tlf. 75678870
- Kasserer: Kristian Skov Larsen, Nørre Snedevej 86, Třebjerg
8762 Flemming
Tlf. 75673043
- Medlem af
Bestyrelse: Karl Christiansen, Boring 24
8763 Rask Mølle
Tlf. 75678471
- Område: Hvirring Sogn i Hedensted Kommune.
Oprettet: 1994.
- Post og telefon: Post og telefon til formand.